

Évközi 5. vasárnap

Iz 6,1-2a.3-8

„Láttam az Urat!”

Abban az esztendőben, amikor meghalt Uzija király, láttam az Urat. Magas és főszege királyi széken ült, és uszálya betöltötte a templomot. Szeráfok lebegtek fölötte: mindegyiknek hat-hat szárnya volt. ... És harsány hangon mondogatták egymásnak: „Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet!” Még a küszöbök alapjai is megrendültek harsány hangjuktól, és a templom tele lett füsttel. Erre így szóltam: „Jaj nekem, végem van, mert tisztátalan ajkú ember vagyok, és tisztátalan ajkú nép között élek, mégis szememmel láttam a Királyt, a Seregek Urát.” Akkor az egyik szeráf odarepült hozzám, a kezében izzó paraszat tartott, amelyet csipővassal az oltárról vett. Megérintette vele az ajkamat és így szólt: „Nos, azért, hogy ez megérintette ajkadat, eltűnt gonoszságod és bocsánatot nyert a bűnöd.” Aztán hallottam az Úr szavát, amint így szólt: „Kit küldjek el? Ki megy el nekünk?” Így válaszoltam: „Itt vagyok, engem küldj el!”

Ez a szöveg Izajás próféta látomását közli a Kr. e. 735 és 732 között született emlékiratokból. A próféta magas műveltségű személy volt, aki erősen kötődött a jeruzsálemi templomi hagyományokhoz. Fiatalkorában megélte Jeruzsálem virágzását, de megjövendölte sötét napjait is. Olyan időt élt át, amikor ez a kultusz a politikai körülmények miatt, az asszír hódítás miatt sérült. Számára az asszír hódítás istenellenes tett. A templom pusztulása közben átélte az Istenbe vetett bizalom megrendülését a választott nép körében. A látomás a templomi liturgia és egy mennyei trónterem vízió keveréke. Jeremiáshoz hasonlóan ő is látomásban kapja meghívását. A leírás Istent és világleletti hatalmát kozmikus vízióval írja le, amelynek része a földi kapcsolatban közvetítő angyalok hada is. Angyaltana a későbbiekben meghatározó lett az intertestamentális korban, az apokaliptikus irodalomban és az újszövetségi iratokban is. A látomás Isten udvartartását a földi uralkodók udvartartásának mintájára írja le, de annál sokkal fenségesebben.

A meghívási látomás még Jeremiásnál is jobban hangsúlyozza a próféta méltatlanságát. Az üzenetet azért nem tudja közvetíteni, mert tisztátalan az ajka. Az Isten tisztasága és az ember tisztátalansága közötti különbség áthidalhatatlan. Az Istennel való közvetlen találkozást ezért elképzelhetetlennek, vagy halállal végződő, veszélyes események tartották.

A látomás hatása az Újszövetségre igen erőteljes: Jn 12,41; ApCsel 7,55; Jel 5,7.8; 14,8. Legerőteljesebben a Jelenések könyvére hatott ez a szöveg. Sokan gondolják, hogy a látomások csak stíluseszközök bizonyos gondolatok közlésére. A prófétákat azonban valódi látnokoknak kell tekintenünk, akik valós lelki élményeket írnak le, amely élmények az Isten közelségének az átéléseiből táplálkoznak. Nagyon nehéz viszont eldönteni, hogy a látomásban mi a külső elem, mi a kor szemléletéhez kötött elem és mi az a valóságos vízió, amit a próféta átélt. Kétségtelen, hogy ezeket a víziókat kinyilatkoztatást közvetítő, kivételes lelki élményeknek tartották, amelyekből a későbbi életükben is lelki életük táplálkozott. Pszichológiai szempontból belső lelki képeknek tekinthetjük ezeket, amelyek annak ellenére, hogy lelki képek, legtöbb esetben a próféta minden érzékszervét megmozgatják: nemcsak lát, hanem hall, szagol, érez. Sőt interaktív látomásoknak is tekinthetjük, hiszen a próféta a látomás közben kommunikál Istennel.

Az Újszövetségben Jánosnak a Jelenések könyvében található ilyen látomásokat, amelyek szintén az Istennel való érzékeny lélek kapcsolatteremtésének gyümölcsei. Órigenész úgy gondolja, hogy ezeket a látomásokat a próféta a szentek szentjében élte át, és közben a lepra tört ki rajta, amely azonban – mire kiment a templomból – elmúlt. Ugyancsak ő teszi fel azt a kérdést is, hogy miként maradhatott életben, ha tényleg Istent látta. Dániel ír még magas trónokról látomásában (7,9). Caesareai Euszébiosz azt kérdi a látomással kapcsolatban, hogy vajon a próféta a seregek urát látta vagy a teremtetlen, láthatatlan és felfoghatatlan istenséget? Vagy talán nem az egyetlen fiút, aki az atya kebelén van (Jn 1,18). Jeromos arra hívja fel a figyelmet, hogy Izajásnak Isten kinyilatkoztatta dicsőségét.

Az Isten egészen más, mint azt elképzeljük. Akik megtisztították magukat a bűntől, és időt szentelnek arra, hogy elmélkedjenek Isten valóságáról, azok kaphatnak olyan misztikus élményeket, amelyek túl vannak a nyelvi kommunikáción. Ezek adják az ember legbensőbb vallási motivációját. A vallásos emberek legfőbb vágya az Isten-látás volt, az apostolok is ezt kérték Jézustól: *mutasd meg nekünk az Atyát!* Az a vallásosság, amely csak a társadalom és az erkölcs iránt érdeklődik, földi orientáltságú vallásosság. Amely az Isten világa után érdeklődik: transzcendens vallásosság. Az utóbbi élménye nélkül nincs igazi valásmeértés és megtérés sem.